

Finanslovdebatten, at han en passant, men derfor ikke mindre — ja, jeg tror ikke, at det Udtryk, som det ærede Medlem for Esbjerg (Bluhme) brugte om hans Holdning, var for stærkt — det ærede Medlem talte om Statsbanernes Tantieme, der lugtede, om han maatte sige det, meget af Karl Marx' Merværdilære, og „det er en Parfume, som jeg ingen Pris sætter paa“, sagde det ærede Medlem. Jeg lagde Mærke til dette Udtryk, jeg tror, flere lagde Mærke dertil, og jeg tænkte, atnaar der kommer en passende Lejlighed, skal jeg give det ærede Medlem Svar; det var det, jeg gjorde forleden Dag. Det ærede Medlem vilde ligesom øve Retorsion ved at erklære, at han kunde ogsaa have valgt den lettere Vej, have taget sig Livet mægligere, han kunde være gaaet over til Socialismen, det, mente han, var saa meget lettere. De, der kende noget til Socialismen og Socialdemokratiet, de vide, hvad det betyder, at gaa over dertil. De vide, hvad der kræves af det Parti: fuld Tilslutning, ikke Spor af Halvhed, Trofasthed, Arbejdsomhed, Resignation . . . (*Chr. Reventlow*: Hør!) . . . Ja, megen Offervillighed, meget trofast Arbejde for den store Sag, den store Ide, for Arbejderklassen; de, der vide det, de tale vist ikke om, at det var meget lettere at gaa over til Socialismen — men ganske vist ogsaa megen ædel Glæde over Arbejdet i Udviklingens Tjeneste. Men jeg skal erkende, at det ærede Medlem for Horsens har for saa vidt nogen Grund til at tale derom, som han selv har været inde paa Vejen, ja, været ret stærkt paa Vejen baade rent teoretisk i sin nationaløkonomiske Udvikling og praktisk. Det ærede Medlem talte om, at jeg i mit Foredrag om Toldsagen havde staaet paa to Ben, med det ene Ben i den ene Lejr og det andet Ben i den anden. Det er fuldkommen urigtigt; det, som det ærede Medlem citerede af mig, viste netop, at jeg pegede *fremad*, ganske vist skulde der tages Hensyn til de bestaaende Forhold, men *fremad*, *fremad i frihandelsvenlig Retning*, det var baade Hovedindholdet og Indholdet af alle Enkelthederne i min Tale. Naar det ærede Medlem ud af det store Nummer, som han kaldte det, ikke kunde finde andet end dette, at jeg intet klart Toldstandpunkt havde, saa har han slet ikke forstaaet min Tale. Men i det ærede Medlems Toldtale har det ikke været mig muligt at finde det afgørende. Der er ingen Tvivl efter den Udtalelse, det ærede Medlem citerede af mig, om jeg vil frem eller

tilbage, ingen kan være i Tvivl om, at vi ville frem, men af hans Tale kunde jeg knap finde ud, om han vilde frem eller tilbage, eller overhovedet det ærede Medlems Toldstandpunkt. Det ærede Medlem holdt en Tale forleden og en Tale i Dag, den er bleven erkendt som maadeholden fra mange Sider, og det mener jeg ogsaa, den var, men hvorledes er hans Toldstandpunkt, hvad vil han overfor dette Forslag, hvor vil han hen? Vil han — og det er det afgørende — tilbage i protektionistisk Retning, eller vil han frem i frihandelsvenlig Retning? Vil han fremad, kunne vi tale om Sagen; saa vil det ærede Medlem kunne forhandle om Sagen med dem, der fra vor Side komme ind i Udvalget, saa bliver Spørgsmaalet jo kun om et mere eller et mindre, om, hvor langt eller hvor kort, men jeg og mange med mig have ikke faaet Indtrykket af, om det ærede Medlem overhovedet vil frem eller tilbage, om han med andre Ord staar i det ukloge Højre eller i det noget mere kloge Højre. Maaske ere netop Forholdene indenfor hans Parti saadanne, at han har fundet det hensigtsmæssigt endnu paa dette Tidspunkt ikke bestemt at accentuere, hvor han vil hen i Toldsagen, om han vil frem eller tilbage, men jeg synes dog, at det ærede Medlem ikke netop er den bedste til at tale om at staa med det ene Ben i den ene Lejr og med det andet Ben i den anden Lejr; thi det, jeg nu berørte, er jo dog Hovedspørgsmaalet i denne Sag.

Jeg vender lidt tilbage til Spørgsmaalet om Socialismen og Socialdemokratiet. Det er vist 14 Aar, siden det ærede Medlem udgav en ganske fortræffelig Bog om Karteller, som jeg i sin Tid læste med den allerstørste Interesse. Han holdt samtidig et Foredrag i Industriforeningen den 1. August 1892, et ganske fortræffeligt Foredrag om hele vor økonomiske Udvikling. I de samme Dage henvendte det ærede Medlem sig til mig. Vi havde mange interessante Samtaler den Gang. Det ærede Medlem husker, at vi jævnlig drak vor Morgenkaffe paa Vesterbro i Kafé Osborne. Jeg tror, at den Kafé er borte, og jeg er flyttet til andre Himmelstrøg; men jeg erindrer disse Morgenkaffesamtaler for 14—15 Aar siden med stor Glæde, det hører til mine bedste Minder, disse Samtaler, bl. a. naar vi diskuterede de Spørgsmaal, som det ærede Medlem saa fortræffeligt havde udviklet i sin Bog om Karteller, og den Gang, for 14—15 Aar siden, spurgte saa det ærede Medlem. . . .